

**LAUSUNTO EDUSKUNNAN PERUSTUSLAKIVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ
EDUSKUNNALLE KAUPPAREKISTERILAIKSI JA ELINKEINOTOIMINTALAIKSI SEKÄ ERÄIKSI NII-
HIN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 244/2022 VP)**

*Eduskunnan perustuslakivaliokunnan pyytämänä lausuntona otsikossa mainitusta hallituk-
sen esityksestä esitän kunnioittavasti seuraavan.*

Yleistä esityksestä ja sen perustuslainmukaisuuden arvioinnista

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kaupparekisterilaki, jolla kumottaisiin vuonna 1979 säädetty kaupparekisterilaki, ja uusi elinkeinotoimintalaki, jolla puolestaan kumottaisiin vuonna 1919 säädetty elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettu laki. Yritys- ja yhteisö-
tietolakia muutettaisiin erityisesti sähköiseen asiointiin liittyen. Esityksessä ehdotetaan li-
säksi uusista laeista johtuvia lähinnä teknisiä muutoksia useisiin muihin lakeihin.

Esityksellä ajantasaistetaan kaupparekisterilaki ja parannetaan kaupparekisteritietojen luo-
tettavuutta. Sähköisen kaupparekisteriasioinnin ehdotetaan tulevan yksityisiä elinkeinohar-
joittajia, säätiöitä ja yhdistyksiä lukuun ottamatta velvoittavaksi vuoden 2026 alusta. Rekis-
teriviranomainen voisi edellyttää paperilla ilmoittavan fyysistä tunnistamista. Osakeyhtiöt,
osuuskunnat, eurooppayhtiöt, eurooppaosuuskunnat ja sivuliikkeet velvoitettaisiin vahvista-
maan kaupparekisteriin merkittyjen tietojen ajantasaisuus vuosittain. Patentti- ja rekisteri-
hallituksella olisi jatkossa oikeus määrätä kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu
kaupparekisteriin liittyvän ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä sekä tilinpäätöksen myö-
hästymismaksu myöhässä rekisteröitäväksi ilmoitetusta tilinpäätöksestä. Tosiasiallista edun-
saajaa koskevan ilmoituksen laiminlyönti voisi johtaa yrityksen poistamiseen kaupparekiste-
ristä. Yksityisten elinkeinonharjoittajien osalta pääosin luovuttaisiin ilmoitusvelvollisuudesta

kaupparekisteriin. Muut viranomaiset voisivat vain poikkeuksellisesti pyytää kaupparekisteristä saatavilla olevia tietoja jatkossa yrityksiltä.

Uudessa elinkeinotoimintalaissa säädettäisiin elinkeinonharjoittajan oikeudesta harjoittaa elinkeinotoimintaa. Ehdotetun lain säännökset elinkeinotoiminnan harjoittamiseen oikeutetuista elinkeinonharjoittajista, joiden asuin- tai kotipaikka on Euroopan talousalueella (ETA), vastaisivat vähäisin tarkistuksin voimassa olevaa lakia. ETA:n ulkopuolella olevia elinkeinonharjoittajia koskevaa lupamenettelyä tarkistettaisiin Patentti- ja rekisterihallituksen sidottua harkintaa osoittaviksi. Yksityisen elinkeinonharjoittajan kelpoisuusvaatimuksia tarkistettaisiin niin, että elinkeinotoimintaa saisi ammattimaisesti harjoittaa luonnollinen henkilö, joka on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Viisitoista vuotta täyttänyt alaikäinen saisi kuitenkin edunvalvojan suostumuksella harjoittaa ammattimaisesti elinkeinotoimintaa. Sivuliikkeen määritelmää ei sidottaisi enää kiinteään toimipaikkaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan mahdollisimman pian hyväksymisen jälkeen lukuun ottamatta velvoittavaa sähköistä asiointia koskevia säännöksiä, jotka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026 alkaen. Lisäksi säännöksiä sovellettaisiin osittain vasta 1.1.2025 sekä 1.1.2026 alkaen.

Esitykseen sisältyy säätämisyjärjestysjakso, jossa on todettu ehdotetun sääntelyn olevan merkityksellistä perustuslain yhdenvertaisuutta koskevan 6 §:n, rikosoikeudellista laillisuusperustetta koskevan 8 §:n, henkilötietojen suojaa koskevan 10 §:n, sananvapautta ja julkisuutta koskevan 12 §:n, oikeutta työhön ja elinkeinovapautta koskevan 18 §:n ja oikeusturvaa koskevan 21 §:n sekä asetuksen antamista koskevan 80 §:n kannalta.

Ehdotetut uudistukset kohdistuvat pääasiassa kaupparekisterilakiin ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettuun lakiin (jäljempänä ”elinkeinolaki”). Mainitut lait ovat vanhoja, ennen uutta perustuslakia ja perusoikeusuudista säädettyjä. Niihin on tehty voimassaolokanaan lukuisia muutoksia, joista osa on ollut myös perustuslakivaliokunnan arvioitavana (PeVL 43/2013 vp, PeVL 16/2003 vp). Keskeisiltä osiltaan lakien perustuslainmukaisuutta ei ole

kuitenkaan nähdäkseni aiemmin arvioitu, mikä korostaa tarvetta perusteelliselle valtiosääntöoikeudelliselle tarkastelulle.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa on käyty läpi ehdotusten suhdetta niiden kannalta olennaisiin perustuslain säännöksiin. Tarkastelussa on otettu huomioon asiassa keskeistä perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöä, jota on kylläkin selostettu paikon turhankin lavasti. Säätämisyjärjestysperusteluissa on pyritty esittämään perustelut ehdotetuille valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellisille säännöksille, ja perusteluja voi kaikkiaan pitää laajuudessaan huolimatta varsin asianmukaisina.

Esitys tavoitteineen on merkityksellinen etenkin perustuslain 18 §:ssä säädetyn elinkeinovapauden kannalta. Kaupparekisteritiedon ajantasaisuuden ja luotettavuuden parantaminen ja sähköiseen asiointiin siirtyminen voivat osaltaan edistää elinkeinovapauden toteutumista ja elinkeinolupasäätely puolestaan rajoittaa elinkeinovapautta. Esityksessä on tuotu esille, että säännöksiä elinkeinon harjoittamisen oikeudesta on tarpeen uudistaa vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Esityksessä ei ole tarkemmin yksilöity, mihin kaikkeen tällä viitataan.

Katson tarpeelliseksi tarkastella erikseen elinkeinovapautteen liittyen elinkeinolupasäätelyä ja yksityisen elinkeinonharjoittajan kelpoisuutta. Lisäksi kohdistan arvioinnin ehdotettuihin hallinnollisiin seuraamusmaksuihin sekä kaupparekisteritietojen julkisuutta ja tietojenluovutusta koskeviin säännösehdotuksiin. Arviot kohdistuvat lakiehdotukseen kaupparekisterilaiksi (1. lakiehdotus) ja lakiehdotukseen elinkeinotoimintalaiksi (2. laiksi).

Elinkeinovapaus

Elinkeinolupa

Elinkeinotoimintalain 2 ja 3 §:ssä säädettäisiin oikeudesta harjoittaa elinkeinotoimintaa. Ehdotuksen mukaan luonnollinen henkilö, jonka asuinpaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, ja ulkomainen yhteisö ja säätiö, jonka kotipaikka on ETA:n ulkopuolella ja joka pe-

rustaa sivuliikkeen Suomeen, tarvitsisivat elinkeinonharjoittamiseen Patentti- ja rekisterihallituksen myöntämän luvan. Tällaisen luvan tarvitsisi myös avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, jonka asuin- tai kotipaikka on ETA:n ulkopuolella, jollei vähintään yhdellä avoimen yhtiön yhtiömiehellä tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisella yhtiömiehellä ole asuin- tai kotipaikkaa ETA-valtiossa. Vastaava elinkeinolupamenettely on myös voimassa olevassa elinkeinolaissa.

Lakiehdotus sisältää myös säännöksen niistä seikoista, jotka Patentti- ja rekisterihallituksen on otettava harkinnassaan huomioon. Ehdotuksen 3 §:n 3 momentin mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen on myönnettävä lupa, jos se ei vaaranna elinkeinonharjoittajan tavoitettavuutta tämän velvollisuuksien täyttämiseksi. Esityksen mukaan ehdotus vastaa nykyistä oikeustilaa, mutta elinkeinolaki ei sisällä säännöksiä elinkeinoluvan myöntämisen edellytyksistä. Patentti- ja rekisterihallituksen lupaharkinta olisi sidottua harkintaa: jokaiselle luvan hakijalle myönnetään elinkeinotoiminnan harjoittamiseen oikeuttava lupa, jos hakija täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Käytännössä tämä sivuliikkeen osalta on tarkoittanut sitä, että sen pääliike on asianmukaisesti rekisteröity asuinmaassaan. Luonnollisten henkilöiden osalta tavoitettavuutta arvioidaan henkilön asuinmaan mukaan Luganon sopimuksen tai mahdollisen muun vastaavan sopimuksen perusteella, jonka voidaan arvioida varmistavan sen, että henkilö on tosiasiassa tavoitettavissa. Ehdotetulle luvanvaraisuudelle on esityksen mukaan perustuslain 18 §:n 1 momentin ja 6 §:n 2 momentin kannalta hyväksyttävä peruste.

Ehdotuksessa tarkoitettussa elinkeinolupamenettelyssä Euroopan talousalueen ulkopuolella asuvan luonnollisen henkilön ja ulkomaisen yhteisön ja säätiön, jonka kotipaikka on ETA:n ulkopuolella ja joka perustaa sivuliikkeen Suomeen, oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa on aina luvanvaraista. Lisäksi ETA:n ulkopuolisten oikeussubjektien oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa avoimen yhtiön yhtiömiehenä tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä olisi määrättyissä tilanteissa luvanvaraista.

Esityksessä on asianmukaisesti todettu, että ehdotettu sääntely Patentti- ja rekisterihallituksen myöntämästä elinkeinotoiminnan harjoittamisen luvasta ja sen edellytyksistä merkitsee rajoitusta perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvattuun elinkeinovapauteen. Lisäksi perustuslain 6 §:n 2 momentin yhdenvertaisuussäännös edellyttää lähtökohtaisesti samanlaista kohtelua muun muassa asuinpaikkaan katsomatta (PeVL 65/2002 vp). Säättämisjärjestysperusteluissa on asianmukaisesti viitattu perustuslakivaliokunnan käytäntöön elinkeinovapautta koskevan luvanvaraisuuden edellytyksistä. Kuitenkaan ehdotusta ei ole kaikilta osin verrattu mainittuihin valtiosääntöisiin perusteisiin. Perusteluissa jää nähdäkseni läpikäymättä, mihin hyväksyttäviin syihin perusoikeusrajoitus perustuu ja miten kaikkien perusoikeuksien rajoitusedellytykset tältä osin täyttyvät. Lupasääntelyn asianmukaisuutta ei voida perustaa siihen, että säännökset pohjautuvat voimassa olevan lain säännöksiin tai ovat nykyisen oikeustilan mukaisia, sillä viitattu sääntely tuli voimaan ennen perusoikeusuudistusta eikä siihen myöhemminkään ole suoraan kohdistunut perustuslainmukaisuusarviointia.

Tulkintakäytännössä tärkeänä pidetty lupasäännösten mahdollistama riittävä ennustettavuus viranomaistoiminnasta (PeVL 53/2001 vp, ks. myös PeVL 67/2002 vp) perustuu esityksessä Patentti- ja rekisterihallituksen sidottuun harkintaan lupaedellytysten täyttymisessä, mikä on sinänsä asianmukaista. Ongelmaksi muodostuu kuitenkin se, että elinkeinotoimintalain 3 §:n 3 momenttiin lupaedellytys on ehdotettu kirjoitettavaksi säännökseen nähdäkseni epätasällisesti ("Patentti- ja rekisterihallituksen on myönnettävä lupa, jos se ei vaaranna elinkeinonharjoittajan tavoitettavuutta tämän velvollisuuksien täyttämiseksi"). Yksityiskohtaisista perusteluistakaan tai muualtakaan esityksestä ei saa selkoa, mitä säännöksellä ja etenkin "tavoitettavuudella" tarkkaan ottaen ajetaan takaa ja miten se on lupaedellytyksenä. Sinänsä on välttämätöntä laillisuusperiaatteenkin näkökulmasta, että lupaedellytyksestä säädetään laissa, mutta tällaisen säännöksen tulee olla selkeä ja yksiselitteinen täyttääkseen myös täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset.

Ehdotuksessa ei havaintojeni mukaan käsitellä sitä, pitäisikö säätää oikeudesta peruuttaa elinkeinonharjoittamisen lupa vai onko tarkoitus, että tällainen sääntely jää yksinomaan erityislainsäädännön varaan, samoin kuin sitäkään, mikä suhde kaupparekisterilain ehdotetulla

sääntelyllä olisi tähän asiakokonaisuuteen. Myös kaupparekisterilain ja elinkeinotoimintalain keskinäissuhde jää avoimeksi tältäkin osin. Asialla on erityistä merkitystä, koska perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt luvan peruuttamista yksilön oikeusasemaan puuttavana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin haetun luvan epäämistä (ks. esim. PeVL 16/2003 vp ja siinä mainitut lausunnot).

Yksityisen elinkeinonharjoittajan kelpoisuus

Ehdotetun elinkeinotoimintalain 4 §:n 1 momentin mukaan elinkeinotoimintaa saisi ammatillisesti harjoittaa vain täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Ammattimaisuuteen liittyy esityksen mukaan elinkeinotoiminnan jatkuvuus ja suunnitelmallisuus, joten sen ulkopuolelle rajautuisi satunnainen toiminta, vaikka se muuten täyttäisikin elinkeinotoiminnan määritelmän. Lain 4 §:n 2 momentissa säädetäisiin, että viisitoista vuotta täyttänyt alaikäinen saisi kuitenkin edunvalvojan suostumuksella harjoittaa ammatillisesti elinkeinotoimintaa. Ehdotuksessa vähimmäisikää koskevan vaatimuksen tarkoituksena on suojata alaikäisiä niiltä taloudellisilta velvoitteilta ja vastuilta, jotka liittyvät elinkeinotoiminnan harjoittamiseen yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

Sääntämisjärjestysperusteluissa on käyty läpi perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännöksen ja 18 §:n elinkeinovapauden välistä suhdetta sekä muun muassa oikeustoimikelpoisuuden ja perusoikeuksien välistä suhdetta. Alaikäisten ja muiden vajaavaltaisten erilaiselle kohtelulle esitettyjä perusteita heidän suojaamisestaan voi pitää hyväksyttävinä perustuslain 6 §:n 2 momentin kannalta. Ehdotus suojaisi myös vajaavaltaisten kanssa oikeustoimia tekeviä. Ehdotettu alaikäraja on lisäksi sinänsä linjassa muun lainsäädännön kanssa. Samalla voi kuitenkin kysyä, onko tarpeen säätää uudesta henkilön elinkeinovapautta rajoittavasta suojasäännöksestä oikeustilassa, jossa on jo voimassa erilaisia lasten ja muiden vajaavaltaisten säädösperäisiä suojajärjestelyjä, jotka voivat suojata heitä myös elinkeinonharjoittamisen tilanteissa ja varmistaa elinkeinonharjoittamisen asianmukaisuutta. Kiinnitän lisäksi huomiota siihen, että esityksen mukaan alle 15-vuotiaita elinkeinonharjoittajia on ollut vähän.

Huomionarvoista on myös se, että säännöksessä mainittu ammattimaisuuden edellytys on tulkinnanvarainen, ja etenkin alaikäisten kohdalla voi kysyä, milloin tosiasiasa toiminta voisi tarkkaan ottaen täyttää ammattimaisuuden edellytykset. Esityksen perusteella jää lisäksi vaikeaselkoiseksi, mikä on voimassa olevien oikeus- ja elinkeinokelpoisuuteen liittyvien eri säädösten suhde nyt ehdotettuun sääntelyyn samoin kuin ehdotettujen kaupparekisterilain ja elinkeinotoimintalain säännösten keskinäissuhde, ottaen huomioon myös ehdotus elinkeinotoimintalain 5 §:ksi (Tilapäinen palvelujen tarjonta ja ilmoitusvelvollisuus kaupparekisteriin) ja 6 §:n 1 momentin vaatimus kaupparekisteriin merkittävän elinkeinonharjoittajan edustajasta.

Hallinnolliset seuraamusmaksut

Kaupparekisterilaissa ehdotetaan säädettäväksi kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksusta ja tilinpäätöksen myöhästymismaksusta. Lain 24 §:n mukaan kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu määrättäisiin, jos ilmoitusvelvollinen ei kehotuksesta huolimatta korjaa rekisteritiedoissa olevaa puutetta tai virhettä, ilmoita poistettavaksi liiketoimintakieltoon määrättyä vastuuhenkilöä tai henkilöä, jolla ei muulla perusteella ole kelpoisuutta toimia rekisteriin merkityssä tehtävässä. Lisäksi laiminlyöntimaksu koskisi yritys- ja yhteisötietorekisteriin merkityissä yhteystiedoissa olevia puutteita tai virheitä sekä osittain tilinpäätösten ilmoittamisen laiminlyöntiä. Tilinpäätöksen myöhästymismaksu määrättäisiin lain 25 §:n mukaan osakeyhtiölle, osuuskunnalle, eurooppayhtiölle tai eurooppaosuuskunnalle, joka ei olisi ilmoittanut tilinpäätöstä rekisteröitäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Esityksen mukaan näitä uusia hallinnollisia seuraamusmaksuja olisi pidettävä rangaistusluonteisina taloudellisina seuraamuksina.

Mainittuja hallinnollisia sanktioita eli rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia on esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa käsitelty varsin laajasti siten, että käsittelyn perustaksi on asianmukaisesti otettu asiassa vakiintunut perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö. Esityksestä on myös luettavissa perusoikeuksien yleisiin rajoitusedellytyksiin kytkeytyviä perus-

teluja, vaikkakin arvioinnissa on keskitytty ennen muuta ehdotetun sääntelyn tarkkarajaisuuden osoittamiseen. Nähdäkseni kaupparekisterilaissa säädettäisiin seuraamusmaksuvelvollisuuden ja maksujen suuruuden perusteita riittävän täsmällisesti ja selkeästi.

Sen sijaan yhdeksi ongelmaksi muodostuu se, ettei esityksessä ole havaintojeni mukaan esitetty perusteluja maksujen tarpeelle. Hallinnollisen sanktion käyttämistä puoltaisi etenkin se, että hallinnollisen ohjauksen keinoja tai muita hallinnollisia seuraamuksia ei voitaisi pitää riittävinä tai tarkoituksenmukaisina eikä rikkomusten laatu ehdottomasti edellyttäisi myöskään rikosoikeudellisen järjestelmän käyttöä. Hallinnollisen sanktion tulisi lisäksi lähtökohtaisesti olla viimesijainen suhteessa muihin samasta rikkomuksesta määrättäviin hallinnollisiin seuraamuksiin. Tämän kanssa huonosti yhteensopivina voidaan pitää esityksen mainintoja siitä, että ehdotetut seuraamusmaksut olisivat ensisijaisia keinoja puuttua laiminlyönteihin (s. 188) ja että ”Käytännössä on selvää, että laiminlyönteihin tullaan jatkossa puuttumaan erityisesti hallinnollisten seuraamusmaksujen sekä rekisteristä poistamisen kautta ” (s. 189).

Esityksen valossa jää myös epäselväksi, ovatko seuraamusmaksuilla tavoitellut päämäärät saavutettavissa lievemmin keinoin. Merkillepantavaa on lisäksi se, että laissa ei säädettäisi kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun, tilinpäätöksen myöhästymismaksun, muiden hallinnollisten seuraamusten sekä rikosoikeudellisten seuraamusten keskinäisestä suhteesta. Säättämisyjärjestysperusteluissa on hallinnollisten seuraamusten keskinäissuhdetta kuvaava jakso, mutta senkin valossa etenkin kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksun keskinäissuhde jää epäselväksi. Lisäksi on syytä huomata, että ehdotetun sääntelyn suhde viranomaisen mahdollisuuteen poistaa yritys, yhteisö tai henkilö kaupparekisteristä jää epäselväksi. Tämä on ongelmallista paitsi siksi, että rekisteristä poistamista voi pitää ankarana sanktiona elinkeinon- tai ammatinharjoittajalle, myös siksi, että rekisteristä poistamisella voi arvioida olevan perustuslain 18 §:n mukaisen elinkeinovapauden toteutumista haittaavia ulottuvuuksia.

Ehdotetussa sääntelyssä huomio kiinnittyy vielä siihenkin, että tilipäätöksen myöhästymismaksun määrääminen ei edellytä ennakollista laiminlyönnin korjaamiskehotusta, jollaista puolestaan vaadittaisiin kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun osalta. Katson, että vaatimus korjauskehotuksesta ennen hallinnollisen sanktion määräämistä täyttäisi esitettyä paremmin suhteellisuusperiaatteen vaatimukset sekä lisäisi ehdotettujen seuraamusmaksusäännösten yhdenmukaisuutta.

Kiinnitän lisäksi huomiota siihen, että myöhästymismaksun osalta ei välttämättä edellytetäisi sanktion kohteen kuulemista (kaupparekisterilakiehdotuksen 25 §:n 6 momentti). Esityksessä viitataan siihen, että tilinpäätöksen ilmoittamisella säädetyn määräajan jälkeen lähetetty kehotuskirje toimisi myös varsinaisena kuulemisena. Mielestäni jää epäselväksi, miten kehotuskirje täyttää kuulemisvaatimukset perustuslain 21 §:n mukaisen oikeusturvan ja hyvän hallinnon edellytysten mukaisesti.

Kaupparekisteritietojen julkisuus ja tietojenluovutussäännökset

Ehdotetussa kaupparekisterilaissa olisi useita säännöksiä rekisteritietojen julkisuudesta, julkistamisesta ja tietojenluovutuksesta ja -vaihdosta (ainakin 2, 8 ja 9 § sekä luku 5). Lain 2 §:n 1 momentissa todettaisiin jokaisen oikeus saada kaupparekisterin merkinnöistä ja rekisteriviranomaisen hallussa olevista asiakirjoista tietoja, otteita ja todistuksia.

Ehdotettu sääntely rekisteritietojen julkisuudesta ja tietojenluovuttamisesta on esitetty sijoitettavaksi toisistaan hajallaan kaupparekisterilakiin. Sääntelyn selkeyden ja soveltamisen helpottamisen kannalta pitäisin parempana, että mainittu sääntely olisi koottu yhteen.

Ehdotetussa sääntelyssä erityisesti 2 §:n (Kaupparekisterin julkisuus ja tietojen luovutus) ja 8 §:n (Rekisterimerkinnän julkaiseminen) välinen suhde jää epäselväksi. Lisäksi kiinnitän huomion siihen, että lain 8 §:n 1 momentin toisen virkkeen muotoilu (”Luonnollisen henkilön henkilötunnuksen tunnusosa tai kotisoitetta, eikä muutoksia rekisteriin jo merkityn luonnollisen

henkilön henkilötiedoissa julkaista”) on vielä syytä tarkistaa henkilötietojen suojan näkökulmasta. Esityksen valossa epäselvyyttä jää myös 9 §:n (Julkisuusvaikutus) merkityksestä ja tarpeellisuudesta. Lisäksi esille on syytä tuoda esimerkiksi 30 §:n (Kaupparekisteritietojen luovuttaminen viranomaiskäyttöön) vaikeaselkoisuus. Ylipäänsä sääntelykokonaisuus muodostuu julkisuutta ja tietojenluovutusta koskevilta osiltaan hankalasti hahmottuvaksi, minkä lisäksi epäselvyyttä jää nähdäkseni myös ehdotetun sääntelyn suhteesta julkisuuslakiin ja tiedonhallintalakiin.

Helsingissä 30.1.2023

Anu Mutanen, OTT, tenure track -professori